

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGA

NEGYESEDIK SEKCIÓ

HATÁROZAT

a SZALONTAY Győző által
Magyarország ellen előterjesztett
71327/13. sz. kérelemről

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (Negyedik Szekció) 2019. március 12-én, Kamaraként tartott ülésén, melynek tagjai voltak:

Jon Fridrik Kjolbro, *Elnök*,
Paulo Pinto de Albuquerque,
Faris Vehabović,
Egidijus Kūris,
Iulia Antoanella Motoc,
Georges Ravarani,
Paczolay Péter, *bírák*,

és Marialena Tsirli, *Hivatalvezető*

Tekintettel a 2013. november 7-én előterjesztett fenti kérelemre,

Tekintettel az alperes Kormány által előterjesztett észrevételekre és a kérelmező által előterjesztett válaszérvételekre,

Tanácskozást követően az alábbi határozatot hozza:

A TÉNYEK

1. A kérelmező, Szalontay Győző, magyar állampolgár, aki 1974-ben született és Kecskeméten él. A kérelmezőt a Bíróság előtt Kádár A. K., Budapesten praktizáló ügyvéd képviselte.

2. A magyar Kormányt (a „Kormány”) Tallódi Z. képviselő képviselte az Igazságügyi Minisztériumból.

A. Az ügy körülményei

3. A felek előterjesztései alapján az ügy tényei az alábbiak szerint összegezhetők.

4. A kérelmező a W. társaság ügyvezető igazgatója volt, amely társaság 2009. június 30. óta egy budapesti üzletház helyiségeit bérelte és adta tovább bérbe zenei rendezvények megtartására. Különösen, 2011. január 15-én W. társaság zenei rendezvény tartására D. társaságnak adta bérbe a helyiségeket, amely társaság korábban már szervezett koncerteket a helyszínen.

5. A rendezvény estéjén pánik tört ki az üzletház lépcsőházában feltorlódott tömegben. Az emberek felbuktak és elestek, s a tumultusban három embert halálra tapostak.

6. Az incidens után kevesebb, mint egy nappal a belügyminiszter kijelentette, hogy a rendőrség azonosította a felelősöket (köztük a kérelmezőt). Az érintett budapesti kerület polgármestere úgy nyilatkozott, hogy a kérelmező megbocsáthatatlan hibája vezetett a tragédiához, s kifejezte azon reményét, hogy a kérelmezőt fogvatartásba helyezik.

7. Az eseményt követő büntető nyomozást a nyomozóhatóság 2011. január 28-án lezárta.

8. 2012. június 27-én a Pesti Központi Kerületi Bíróság bűnösnek találta a kérelmezőt halálos tömegszerencsétlenséget okozó, foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés bűncselekményében. A bíróság 2 év 8 hónap fogházban letöltendő szabadságvesztésre ítélte a kérelmezőt és 2 évre eltiltotta a rendezvényszervezéstől. Két szervezőt és a biztonsági őrök vezetőjét szintén szabadságvesztésre ítélték az ügyben.

9. Az orvosszakértői vélemények alapján az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a három haláleset a lépcsőházban feltorlódott tömeg nyomása miatt következett be. Ennek fényében a bíróság – egy tűzvédelmi szakértői véleményt idézve – megállapította, hogy a tűzvédelmi kritériumokat az országos tűzvédelmi szabályzatban foglalt kiürítési számítások alapján kellett volna kiértékelni, de a terheltek nem végeztek ilyen kiértékelést. A terheltek az illetékes tűzoltóságot sem értesítették, ezért az nem tudta megvizsgálni a helyszínt a rendezvény előtt. Az elsőfokú bíróság rámutatott: a terheltek nem állították, hogy bárki végzett volna számításokat az adott rendezvényre vonatkozó kiürítési terv elkészítése érdekében.

Tanúvallomások alapján az elsőfokú bíróság megállapította:

„A vádlottak foglalkozási szabályszegésük folytán a szórakozó vendégek számára veszélyhelyzetet teremtettek, hiszen a lépcsőn való közlekedés biztonságos módját nem teremtették meg, és egyéb kijáratokat, közlekedési lehetőségeket már a beengedés alkalmával sem biztosítottak. A nyilvánvalóan nagyszámú vendég részére pedig az egyébként négykaros (négy fordulót jelentő) egyetlen lépcsősor önmagában veszélyforrás volt.”

10. Az elsőfokú bíróság a helyszínmegtekintésről készített jelentést és a helyszíni fényképfelvételeket a lehetséges menekülési útvonal eltorlaszoltságát alátámasztó bizonyítékként vette figyelembe. Az ítélet megállapította, hogy a rendezvény biztosítása a kérelmező szerződéses kötelezettsége volt, s hogy ezért a kérelmező köteles volt az összes vonatkozó szabályt (beleértve a hatóságok értesítését az eseményről) betartani.

11. A védelem azon érvelését illetően, hogy a rendezvény társszervezői félrevezették a kérelmezőt a résztvevői létszámmal (2883 fő) kapcsolatban, a bíróság megjegyezte, hogy a kérelmező által ismert létszám (1500-1800 fő) is jóval meghaladta az engedélyezett 300 főt. A védelem azon állításait illetően, hogy a rendőrség sem tett eleget a megfelelő intézkedések megtételére vonatkozó kötelezettségének, s hogy más személyek felelősségét is vizsgálni kellene, a bíróság rámutatott, hogy a bíróság kötelezettsége csak a terheltek és a bíróság elé terjesztett vádak vizsgálatára terjed ki. Végül, a büntetéssel kapcsolatban az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a jelen ügyben a büntetés célja az volt, hogy

„a társadalom figyelmét a kellő gondosságra is felhívja, de semmiképpen sem lehet cél a társadalom – a kikristályosodott bírói gyakorlattól eltérő – esetleges elvárásainak való megfelelés.”

12. 2013. április 12-én a Fővárosi Törvényszék fellebbviteli bírósággént 3 év 4 hónap szabadságvesztésre növelte a büntetést, de a büntetés felének végrehajtását 2 év próbaidőre felfüggesztette.

13. A bíróság a terheltek vonatkozásában súlyosbító körülménynek találta, hogy tetteik – nagyszámú személy sérüléséhez vezető – eredményén túl a kérelmező súlyosan gondatlan is volt, mivel tudatában volt a helyiségek korlátozott kapacitásának. A bíróság a terheltek javára értékelte azt a tényt, hogy az esemény óta több mint két év telt el, s a kérelmező az eljárás során mindvégig mély sajnálatot tanúsított.

14. A Törvényszék a Fővárosi Tűzoltóparancsnokság által korábban talált szabálytalanságok megjegyzésével egészítette ki a tényállást arra figyelemmel, hogy a Fővárosi Tűzoltóparancsnokság 2010. május 5-én azt állapította meg, hogy biztonságosan csak 307 személy evakuálható a helyszínről, 2010. december 10-én pedig azt, hogy semmilyen kiürítési számításról szóló dokumentum nem létezett. Időközben, 2010. november 29-én a kérelmező 300 fő számára tervezett catering tevékenységről értesítette a helyi önkormányzat kereskedelmi osztályát. A Törvényszék – a védőügyvéd érveit elutasítva – megállapította, hogy az elsőfokú bíróság megfelelően teljesítette indokolási kötelezettségét, amikor

“ rögzítette tényállásában azt, hogy a rendezvény helyszínén a beléptetés felgyorsítása és annak okán, hogy a bejutó személyek zavartalan továbbhaladása a ruhatár előtti szűk térség miatt nem volt biztosítva, a lépcsőn az emberek feltorlódtak, és ennek következtében három

személy olyan súlyos, az élettel nem összeegyeztethető sérüléseket szenvedett el, hogy a helyszínen életüket veszítették, továbbá tizenegy más személy megsérült.”

15. A Törvényszék továbbá egyetértett az elsőfokú bíróság azon következtetésével, hogy a beléptetéshez használt mobil korlátok száma különös fontossággal bír, mivel a felgyorsított beléptetés extrém mértékű embertömeg kialakulásához vezetett, ezért az okozati láncához kapcsolódott. A tanúvallomások alapján a Törvényszék arra a megállapításra jutott, hogy a kérelmező tudtával és beleegyezésével, általa nem kifogásoltan egy negyedik beléptetési helyet is kialakítottak a beléptetés felgyorsítására.

16. A Törvényszék visszautasította a kérelmező védőügyvédjének azon érvét, hogy a tömeges sérülést a késelési esetről szóló híresztelés által keltett pánik okozta, s egyetértett a Kerületi Bírósággal abban, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóságok megállapításai – különösen a maximálisan engedélyezett vendéglétszám betartásának és az értesítési kötelezettségek teljesítésének az elmulasztása – fontossággal bírnak a kérelmezői gondatlanság mértékének meghatározásakor.

17. A védőügyvéd által állított eljárási hiányosságokkal kapcsolatosan a Törvényszék hangsúlyozta:

“... a védői jogok jelentős korlátozására a jegyzőkönyvekből vagy az egyéb iratokból feltárhatóan nem merült fel adat. A tárgyalási jegyzőkönyvek szerint a tanúmeghallgatások és a szakértők kihallgatása során a kerületi bíróság valamennyi védő és vádlott számára kérdezési és észrevételezési jogot biztosított, mely tény a jegyzőkönyvek több oldalon rögzítetten igazolják... [az elsőfokú bíróság] nem sértett szabályt akkor, amikor úgy vélte, hogy a szakértők, illetve a tanúk a releváns kérdésekre nyilatkoztak, további kérdés feltétele szükségtelen.”

18. A szakértői véleményekkel és a szakértők kikérdezésével kapcsolatos állítólagos eljárási hibákat illetően a Törvényszék úgy döntött, hogy azoknak semmilyen jelentős hatásuk nem volt az ítéletre, s hogy a terhelte további bizonyítási indítványai nem voltak relevánsak a terheltek felelősségének megállapítása szempontjából.

19. Az eljárás során a kérelmező nem nyújtott be elfogultsági kifogást az ügyben eljáró bírók ellen.

20. A kérelmező nem nyújtott be alkotmányjogi panaszt a jogerős ítélet ellen.

B. Releváns hazai jog

1. Magyarország Alaptörvénye

21. Magyarország Alaptörvényének 2012. január 1-jén hatályos szövege kimondta:

XXVIII. cikk

„(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

(2) Senki nem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozata nem állapította meg.

(3) A büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez. A védő nem vonható felelősségre a védelem ellátása során kifejtett véleménye miatt.

(4) Senki nem nyilvánítható bűnösnek, és nem sújtható büntetéssel olyan cselekmény miatt, amely az elkövetés idején a magyar jog vagy - nemzetközi szerződés, illetve az Európai Unió jogi aktusa által meghatározott körben - más állam joga szerint nem volt bűncselekmény.

(5) A (4) bekezdés nem zárja ki valamely személy büntetőeljárás alá vonását és elítélését olyan cselekményért, amely elkövetése idején a nemzetközi jog általánosan elismert szabályai szerint bűncselekmény volt.

(6) A jogorvoslat törvényben meghatározott rendkívüli esetei kivételével senki nem vonható büntetőeljárás alá, és nem ítéltethető el olyan bűncselekményért, amely miatt Magyarországon vagy - nemzetközi szerződés, illetve az Európai Unió jogi aktusa által meghatározott körben - más államban törvénynek megfelelően már jogerősen felmentették vagy elítélték.

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

2. 2011. évi CLI. törvény az Alkotmánybíróságról

22. Az Alkotmánybíróságról szóló törvény 2012. január 1-jén hatályos szövege kimondta:

26. §

„(1) Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán

a) az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és

b) jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

(2) Az (1) bekezdéstől eltérően, az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor is kezdeményezhető, ha

a) az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és

b) nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.”

27. §

„Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés

a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és

b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.”

28. §

„(1) Az Alkotmánybíróság a 27. §-ban meghatározott bírói döntés felülvizsgálatára irányuló eljárásban a 26. § szerinti, jogszabály Alaptörvénnyel való összhangját illető vizsgálatot is lefolytathatja.

(2) Az Alkotmánybíróság a 26. § alapján indítványozott eljárásban a bírói döntés alkotmányosságát is vizsgálhatja.”

29. §

„Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.”

30. §

„(1) Az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül, a 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznyolcvan napon belül lehet írásban benyújtani.

...

(5) Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszról ésszerű határidőn belül hoz döntést...”

39. §

„(1) Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, az Alkotmánybíróság döntése mindenkire nézve kötelező.

(2) Az Alkotmánybíróság döntése ellen jogorvoslatnak nincs helye.

(3) Az Alkotmánybíróság az alkalmazott jogkövetkezményeket az Alaptörvény és e törvény keretei között maga állapítja meg.”

41. §

„(1) Ha az Alkotmánybíróság a 24-26. § szerinti eljárásában a hatályos ... jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét megállapítja, a ... jogszabályi rendelkezést teljesen vagy részben megsemmisíti.

...

43. §

„(1) Ha az Alkotmánybíróság a 27. § alapján folytatott eljárásában alkotmányjogi panasz alapján megállapítja a bírói döntés alaptörvény-ellenességét, a döntést megsemmisíti.

(2) A bírói döntést megsemmisítő alkotmánybíróági döntés eljárási jogkövetkezményére a bírósági eljárások szabályait tartalmazó törvények rendelkezéseit kell alkalmazni.

(3) A bírói döntés Alkotmánybíróság általi megsemmisítése következtében a szükség szerint lefolytatandó bírósági eljárásban az alkotmányjogi kérdésben az Alkotmánybíróság határozata szerint kell eljárni.

(4) Az Alkotmánybíróság a bírói döntés megsemmisítése esetén megsemmisítheti a döntéssel felülvizsgált más bírósági vagy hatósági döntéseket is.”

45. §

„(1) A megsemmisített jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés az Alkotmánybíróság megsemmisítésről szóló határozatának a hivatalos lapban való közzétételét követő napon hatályát veszti, és e naptól nem alkalmazható, a kihirdetett, de hatályba nem lépett jogszabály pedig nem lép hatályba.

(2) Ha az Alkotmánybíróság bírói kezdeményezés vagy alkotmányjogi panasz alapján semmisít meg egyedi ügyben alkalmazott jogszabályt, a megsemmisített jogszabály az Alkotmánybíróság eljárására okot adó ügyben nem alkalmazható.

...

(6) Az Alkotmánybíróság az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása alapján jogerős határozattal befejezett büntetőeljárás ... felülvizsgálatát rendeli el, ha az eljárásban alkalmazott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés semmisségéből a büntetés, illetve az intézkedés csökkentése vagy mellőzése, valamint a büntetőjogi ... felelősség alóli mentesülés vagy annak korlátozása következne.

(7) A (6) bekezdésben meghatározott felülvizsgálat során a büntetőeljárásról ... szóló törvény szabályait kell alkalmazni.”

56. §

„(1) Az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról.

(2) A tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26-27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29-31. § szerinti feltételeket.

(3) A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.

(4) A befogadott alkotmányjogi panaszt - érdemi vizsgálatra - az előadó bíró az ügy érdemi elbírálását az Alkotmánybíróság ügyrendje szerint végző állandó tanács elé terjeszti.”

3. 1998. évi XIX. törvény a büntetőeljárásról

23. A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 2013. június 3-án hatályos szövege kimondta:

285. §

„(3) A bizonyítási indítvány elutasítása ellen külön fellebbezésnek nincs helye, azt az ügydöntő határozattal szemben bejelentett fellebbezésben lehet sérelmezni.”

A felülvizsgálat

416. §

„(1) Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha ...

e) az Alkotmánybíróság a jogerős határozattal befejezett büntetőeljárás felülvizsgálatát elrendelte, feltéve, hogy a terhelt még nem mentesült a büntetett előélethez fűződő hátrányos következmények alól, vagy a kiszabott büntetés, illetőleg az alkalmazott intézkedés végrehajtása még nem fejeződött be ...;

f) a büntetőjogi felelősség megállapítására, a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására olyan büntető jogszabály alapján került sor, amelynek alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság megállapította, de a terhelt már mentesült a büntetett előélethez fűződő hátrányos következmények alól, vagy a büntetés végrehajtása már befejeződött ...”

Eljárás az alkotmányjogi panasz esetén

429/A. §

„Az alkotmányjogi panaszt az ügyben első fokon eljáró bíróság haladéktalanul megküldi az Alkotmánybíróságnak.”

429/B. §

„(1) Az ügyben első fokon eljáró bíróság a jogerős ügydöntő határozat végrehajtását az Alkotmánybíróság eljárásának befejezéséig felfüggesztheti vagy félbeszakíthatja.

(2) Az ügyben első fokon eljáró bíróság a jogerős ügydöntő határozat végrehajtásának felfüggesztéséről vagy félbeszakításáról értesíti az Alkotmánybíróságot.”

429/C. §

„Az ügyben első fokon eljáró bíróság a jogerős ügydöntő határozat végrehajtását az Alkotmánybíróság felhívására felfüggeszti vagy félbeszakítja, és erről értesíti az Alkotmánybíróságot. A végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.”

PANASZOK

24. A kérelmező az Egyezmény 6. cikke alapján panaszolta, hogy az ellene lefolytatott büntetőeljárásban megsértették a tisztességes tárgyaláshoz való jogát, s különösen azt terjesztette elő, hogy a fegyveregyenlőség elvét nem tartották tiszteletben, és a bíróságok nem voltak elfogulatlanok.

A JOG

25. A kérelmező azt panaszolta, hogy olyan tárgyalást követően ítélték el, amely nem állt összhangban az Egyezmény 6. cikkében foglalt követelményekkel.

26. A 6. cikk releváns része kimondja:

„Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét ... bíróság tisztességesen ... tárgyalja, és hozzon határozatot ... az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően...”

A. A felek beadványai

1. A Kormány

27. A Kormány előterjesztette, hogy a kérelmezőnek lehetősége volt arra, hogy az Alkotmánybíróságról szóló törvény 26. §-ának (1) bekezdése vagy 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtson be, amely hatékonyan orvosolhatta volna sérelmeit. Továbbá, a bíróságok elfogulatlanságának a

hiányával kapcsolatos kérelmezői panaszt illetően a Kormány előterjesztette, hogy a kérelmező nem nyújtott be elfogultsági kifogást az ügyet tárgyaló bírók ellen. Ezért a Kormánynak az volt az álláspontja, hogy a kérelmező elmulasztotta a magyar jogban rendelkezésre álló hatékony jogorvoslatok kimerítését, amit az Egyezmény 35. cikkének 1. bekezdése megkövetel. Mindenesetre, a Kormány szerint a kérelem nyilvánvalóan alaptalan.

2. A kérelmező

28. A kérelmező nem értett egyet a Kormánnyal. Az alkotmányjogi panasz benyújtásával kapcsolatosan előterjesztette, hogy a Kormány egyetlen olyan alkotmánybírósági határozatra sem hivatkozott, amely – a Bíróság esetjogában foglalt követelménnyel összhangban – bizonyította volna, hogy a javasolt jogorvoslat az adott ügy körülményei között hatékony lett volna. A kérelmező a *Király és Dömötör kontra Magyarország* (10851/13. sz. kérelem, 2017. január 17-i ítélet, 48. bekezdés) ügyre hivatkozott. Továbbá, a folyamatban lévő eljárásban a kérelmező nem terjeszthetett elő értelmes módon elfogultsági kifogást, mivel a bizonyítási indítványait elutasító határozatok pervezető végzések voltak, amelyek nem tartalmaztak indokolást, s az elutasítás alapjául szolgáló okokat csak a jogerős ítéletből ismerte meg, amikor az eljárás már befejeződött és elfogultsági kifogás benyújtása hiábavaló lett volna.

B. A Bíróság értékelése

29. A Bíróság először a Kormány azon kifogását vizsgálja meg, hogy a kérelmező elmulasztotta a hazai jogorvoslatok kimerítését, mivel nem nyújtott be alkotmányjogi panaszt.

30. A kérdéssel kapcsolatos általános elveket a Bíróság a *Mendrei kontra Magyarország* (2018. június 19-én elfogadott 54927/15. sz. határozat 23-26. bekezdés) ügyben hozott határozatában összegezte. A határozat 27-31. bekezdései ismertetik ezen elvek alkalmazását az Alkotmánybírósághoz benyújtott panasz hatékony voltával kapcsolatos korábbi, Magyarország elleni ügyekben.

31. A (fent) említett *Mendrei* határozatban a Bíróság a hazai jogorvoslatok kimerítésének elmulasztása miatt elfogadhatatlannal találta a kérelmet, mivel az Alkotmánybíróságról szóló törvény 26. §-ának (2) bekezdése alapján a kifogásolt jogszabály ellen benyújtható alkotmányjogi panasz olyan, lényegében preventív jellegű orvoslást biztosító hatékony jogorvoslat lehetett volna, amely a siker ésszerű kilátását nyújtotta. A Bíróság megjegyezte, hogy *Mendrei* úr sérelme közvetlenül a szóban forgó jogszabályból fakadt, amelynek alkotmányosságát meg lehetett volna

támadni az Alkotmánybíróság előtti eljárásban. Az eljárás sikere esetén a sérelmet okozó jogszabályt meg lehetett volna semmisíteni, ami orvosolta volna a kérelmező helyzetét.

32. Ezzel szemben, a jelen ügyben a Kormány az Alkotmánybíróságról szóló törvény 26. §-ának (1) bekezdése és 27. §-a szerinti eljárásokra hivatkozott. Ezért a Bíróságnak arról kell megbizonyosodnia, hogy a kérelmező egyedi körélményeire és panaszának jellegére figyelemmel a Kormány által jelzett jogorvoslat hozzáférhető és hatékony volt-e, s alkalmas volt-e elegendő orvoslal nyújtására.

33. A Bíróság észrevételezi, hogy az Alkotmánybíróság az Alkotmánybíróságról szóló törvény 26. §-ának (1) bekezdése, valamint 27. §-a alapján vizsgálhat alkotmányjogi panaszt abban az esetben, ha a sérelem – a 26. § (1) bekezdése esetében – az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán, vagy – a 27. § esetében – alaptörvény-ellenes bírósági határozat folytán keletkezett (ld. a fenti 22. bekezdést). A Bíróság megjegyzi, hogy a kérelmező esete mindkét kategóriába beletartozhat: a kérelmező panaszai (i) a büntetőeljárásról szóló törvény azon rendelkezésével voltak kapcsolatosak, amely elzárta őt attól, hogy hatékony módon nyújthasson be elfogultsági kifogást; valamint (ii) a bíróságok részéről az elfogulatlanság hiányát és a fegyveregyenlőség elvének tiszteletben nem tartását mutató első- és másodfokú ítéletből folyó kérelmezői elítéléssel és büntetéssel voltak kapcsolatosak. A Bíróság szerint az első panasz a releváns jogszabályhely alkotmányosságával (vagyis a 26. § (1) bekezdésével), míg a második panasz a bírói jogalkalmazás alkotmányosságával (vagyis a 27. §-sal) lehet kapcsolatos. Megjegyzendő, hogy mindkét eljárás esetében előfeltétel az egyéb hazai jogorvoslat hiánya, továbbá hogy a felek egyike sem állította egyéb kimerítendő jogorvoslat létezését.

34. A Bíróság úgy véli, hogy a kérelmezői panaszok teljes mértékben a tisztességes eljáráshoz való jog körébe esnek, amely jogot Magyarország Alaptörvénye védelemben részesíti (ld. a fenti 21. bekezdést). Ez fontos különbség a kérelmező által hivatkozott *Király és Dömötör* ügyhöz képest, amelyben a Bíróság nem kívánta meg a kérelmezőktől, hogy az Alkotmánybírósághoz forduljanak, mivel „a Kormány nem bizonyította, hogy létezik olyan alkotmányos jog vagy hazai bírósági gyakorlat, amely a siker kilátásával teszi lehetővé az egyén számára, hogy magánéletének védelmére a rendőrség beavatkozását kérje” (ld. a fent hivatkozott *Király és Dömötör* ítélet 49. bekezdését). A jelen ügyben azonban az Alaptörvény XXVIII. cikke az Egyezmény 6. cikkéhez nagyon hasonló megfogalmazásban védi a tisztességes eljáráshoz való jogot; ilyen módon a Bíróság meggyőződött arról, hogy létezik releváns alkotmányos jog.

35. Az Alkotmánybíróságról szóló törvény 41., illetve 43. §-a kimondja, hogy az Alkotmánybíróság megsemmisíti a jogszabályt, illetve a döntést, ha annak alaptörvény-ellenességét megállapítja; e szabályok ugyanakkor nem

írják elő kártérítés lehetőségét (ld. a fenti 22. bekezdést). A Bíróság álláspontja szerint azonban ez nem zárja ki a szóban forgó jogorvoslatok hatékony voltát a jelen ügyben. Ugyanis a kifogásolt jogszabályhelynek az Alkotmánybíróságról szóló törvény 26. § (1) bekezdés alapján történő megsemmisítése, valamint a bírósági ítéleteknek a 27. § alapján történő megsemmisítése a szóban forgó törvény 41. §-a alapján új eljárás lefolytatását eredményezte volna az illetékes büntető bíróságok előtt. Továbbá, a kérelmező esetében a kizárólag a 27. § alapján benyújtott alkotmányjogi panasz is az ítéletek megsemmisítését és új eljárás lefolytatását eredményezhette volna. Ilyen módon a Bíróság meggyőződött arról, hogy a kérelmező ügyében egy – akár az Alkotmánybíróságról szóló törvény 26. § (1) bekezdés és 27. § alapján, akár kizárólag a 27. § alapján benyújtott – sikeres alkotmányjogi panasz a kifogásolt szabály alkalmazásának megtiltásával és új eljárás elrendelésével véget vethetett volna a sérelemnek. Ha a kérelmező a jogerős másodfokú ítéletet követően élt volna az alkotmányjogi panasz lehetőségével, akkor annak pozitív kimenetele orvoslatozást nyújthatott volna számára a büntetőügy – immár a panaszolt eljárásjogi szabálytalanságoktól mentes – folytatásával. A jogerős ítélet megismerésének napjától számított hatvan napos törvényi határidő megfelelő lehetőséget teremtett a kérelmező számára az alkotmányjogi panasz benyújtására.

36. Ilyen módon a Kormány által javasolt jogorvoslat olyan, amely lehetőséget nyújthat a legmagasabb szintű nemzeti bíróság számára a jelen ügyben állított jogsértések megvizsgálására (ld. *Azinas v. Cyprus* [GC], no. 56679/00, § 38, ECHR 2004–III), hiszen a jelen kérelem jóval 2012. január 1., az Alkotmánybíróságról szóló törvény elfogadásának napja (ld. a fenti 22. bekezdést) után került benyújtásra.

37. Azon kérdést illetően, hogy az Alkotmánybíróságról szóló törvény 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján, illetve a 27. § alapján benyújtott alkotmányjogi panasz a gyakorlatban a siker ésszerű kilátását nyújtotta volna-e, a Bíróság észrevételezi, hogy a Kormány nem hozott fel példaként olyan eseteket, amelyekben az Alkotmánybíróság a jelen kérelemben felmerült kérdésekhez hasonló kérdésekkel foglalkozott. Azonban, a Bíróság a szubszidiaritás elvéből fakadó felügyeleti szerepére figyelemmel úgy véli, hogy nem helyettesítheti az Alkotmánybíróság álláspontját a szóban forgó kérdésekkel kapcsolatos saját álláspontjával, mivel az Alkotmánybíróságnak nem is volt lehetősége arra, hogy a kérelmező ügyében felmerült kérdéseket megvizsgálja (ld. a fent hivatkozott *Mendrei* határozat 38. bekezdését).

38. Az Alkotmánybíróságról szóló törvény 29. § alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságához küszöbkövetelmény, hogy a szóban forgó bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség álljon fenn (ld. a fenti 22. bekezdést). A Bíróság úgy véli, hogy a kérelmező jelen kérelemben tett állításainak jellegére figyelemmel a kérelmező részéről ez állítható igény. A

kérelmezői állítások lényegében azon állítás körül forognak, hogy a fegyveregyenlőség elvének a bíróságok általi tiszteletben nem tartása, valamint a bíróságok pártatlanságának a hiánya a kérelmező tisztességtelen eljárásban történt téves elítélését eredményezte.

39. A fenti megfontolások fényében a Bíróság azt a következtetést vonja le, hogy a kérelmező ügyében akár egy, a kifogásolt jogszabályhely (azaz a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 285. §-a) ellen a 26. § (1) bekezdés és a 27. § alapján benyújtott alkotmányjogi panasz, akár egy, az állítólagosan tisztességtelen eljárásban hozott ítéletek ellen kizárólag a 27. § alapján benyújtott alkotmányjogi panasz a siker ésszerű kilátását nyújtó, hozzáférhető jogorvoslat. A Bíróság nem lát olyan körülményt, amely a jelen ügyben mentesítené a kérelmezőt ilyen alkotmányjogi panaszok benyújtásának a kötelezettsége alól. A Bíróság azt is jelzi, hogy készen áll a szóban forgó jogorvoslatok potenciális hatékonyságával kapcsolatos álláspontjának megváltoztatására abban az esetben, ha a hazai hatóságok gyakorlata ennek ellenkezőjéről tanúskodik (ld., *mutatis mutandis*, *Domján kontra Magyarország* (2017. november 14-én elfogadott 5433/17. sz. határozat 38. bekezdés).

40. Ebből következően a kérelmező – a 35. cikk 1. bekezdésében lefektetett követelménnyel szemben – nem merítette ki a hazai jogorvoslatokat, és a kérelmet az Egyezmény 35. cikkének 4. bekezdése alapján el kell utasítani.

41. Ez a következtetés lehetővé teszi a Bíróság számára, hogy eltekintsen a Kormány által az elfogadhatatlansággal kapcsolatosan előterjesztett további érvek vizsgálatától.

Ezen indokok alapján a Bíróság egyhangúlag,

Elfogadhatatlanná *nyilvánítja* a kérelmet.

Készült angol nyelven, írásbeli kihirdetésre került 2019. április 4-én.

Marialena Tsirli
Hivatalvezető

Jon Fridrik Kjølbro
Elnök

